

बार्हस्पत्यो भरद्वाजः। इन्द्रापूषणौ। गायत्री

इन्द्रा नु पूषणा वयं सख्याय स्वस्त्यै। हुवेम वाजसातये॥ ६.०५७.०१

इन्द्रा पूषणा- इन्द्रापूषणौ। इन्द्र ईशनाधिदेवता। पूषा पोषक आत्मा सूर्यः। वयम्। सख्याय- मैत्र्यै। स्वस्त्ये- क्षेमाय। वाजसातये- अन्नलाभाय। हुवेम- आह्वयामः॥१॥

सोममन्य उपासदत्पातवे चम्वोः सुतम्। करम्ममन्य इच्छति॥ ६.०५७.०२

चम्वोः- अधिषवणफलकयोः। सुतम्- अभिषुतम्। स्थैर्यान्निष्पन्नमित्याध्यात्मिके। सोमम्- रसम्। अन्यः- एकः। पातवे- अनुभवितुमिच्छति। अन्यः- इतरः। करम्मम्- घृतसिक्तं सत्तवात्मकं हविः। इच्छति- कामयते॥२॥

अजा अन्यस्य वह्नयो हरी अन्यस्य सम्भृता। ताभ्यां वृत्राणि जिघ्रते॥ ६.०५७.०३

अन्यस्य- एकस्य। अजाः- गतिशीलाः प्राणतुरगाः। वह्नयः- वाहकाः। अन्यस्य- इतरस्य। सम्भृता- धारकौ वाहकौ। हरी- आकर्षणशक्तिभूतप्राणतुरगौ। ताभ्याम्। वृत्राणि- आवरणानि। जिघ्रते- हन्ति॥३॥

यदिन्द्रो अनयद्रितो महीरपो वृषन्तमः। तत्र पूषाभवत्सचा॥ ६.०५७.०४

यत्। इन्द्रः। वृषन्तमः- अतिशयेन वर्षकः। रितः- गन्त्रीः। महीः- महतीः। अपः- मूलशक्तिधाराः। अनयत्। तत्र। सचा- इन्द्रेण सहैव। पूषा। अभवत्॥४॥

तां पूषाः सुमतिं वयं वृक्षस्य प्र वयामिव। इन्द्रस्य चा रभामहे॥ ६.०५७.०५

पूषाः। इन्द्रस्य च। ताम्। सुमतिम्- शोभनमतिम्। वृक्षस्य- तरोः। वयामिव- शाखामिव। आ रभामहे- अवलम्बामहे॥५॥

उत्पूषां युवामहेऽभीशूरिव सारथिः। मद्या इन्द्रं स्वस्त्यै॥ ६.०५७.०६

मह्यै- महते । स्वस्तये- क्षेमाय । पूषणम् । इन्द्रम् । सारथिः । अभीशून्- रश्मीन् । इव । उत्
युवामहे- उद्योजयामः ॥६॥

Dr. Rangraji